

Een vogelreis naar de Donaudelta

Kees Verweij

Eind april vertrokken we, allen lid van de "Vogelvereniging", gezamenlijk met z'n vijven naar de Donaudelta, die voor het grootste gedeelte in Roemenië ligt. De Donaudelta heeft voor mij altijd iets aantrekkelijks gehad. In de eerste plaats zijn deltagebieden rijk aan vogels door de aanwezigheid van rust, veel voedsel en water. Daarnaast is het landschap heel afwisselend door de vele kreken, meren en rivieren. Tenslotte liggen zij altijd aan zee, waardoor je toch weer iets herkent van je eigen omgeving.

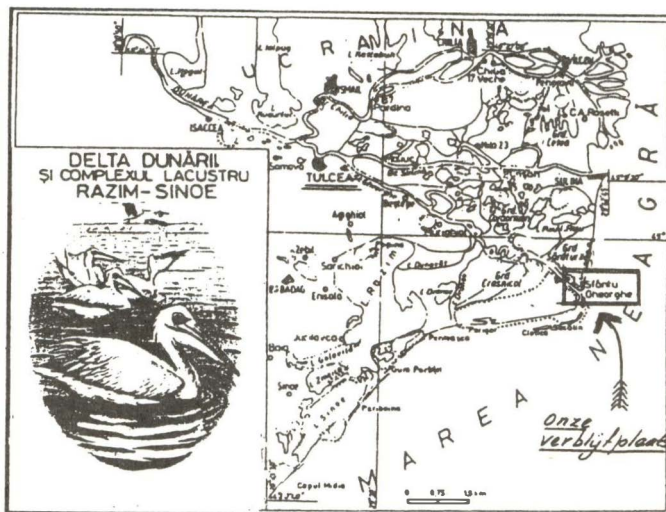
Het eerste Deltagebied, dat ik samen met een groot aantal leden van de Vogelvereniging bezocht, was de Rhônedelta aan de Middellandse Zee in Frankrijk. Dit gebied heb ik naderhand nog tweemaal bezocht en steeds zag je er weer andere dingen. Een tweede deltagebied, dat ik ongeveer 5 jaar geleden bezocht, was de delta van de rivier de Quidalquivir in Spanje, die onder Portugal in de Atlantische Oceaan uitmondt. Dit gebied heet de Cota Doñana. Beide deltagebieden bieden inderdaad heel veel, maar helaas staan zij onder sterke druk van het opkomend toerisme. Steeds weer wordt er aan deze gebieden geknabbeld. Inmiddels ging mijn belangstelling uit naar de Donaudelta, een deltagebied, dat groter is dan beide andere deltagebieden tezamen. Door zijn geïsoleerde ligging in het Oostblok was er nog nauwelijks sprake van enige vorm van toerisme en zeker een paar jaar terug was het nog behoorlijk moeilijk om daar heen te gaan. Bovendien was daar nauwelijks enige accommodatie en was het bovendien de vraag of je daar wel aan voldoende eten kon komen. Niettemin bleef dit gebied trekken, zeker toen ik een paar jaar geleden nog een speciaal boekje over deze delta kon bemachtigen, dat uit het Roemeens was vertaald.

Op het ogenblik zijn de toegangsvoorwaarden voor Roemenië aanzienlijk versoepeld en is de politieke druk na de val van Ceaucescu behoorlijk vermindert. Toch is het nog niet zo eenvoudig om op een geschikte plaats in deze delta te komen, want aan de kust liggen slechts enkele vissersplaatsjes, die niet over land bereikbaar zijn. Bovendien zijn er nauwelijks hotels, restaurants of campings. Je bent dus helemaal op jezelf aangewezen.

Begin van dit jaar kwam Wim Baalbergen bij mij met de vraag of ik zin had naar de Donaudelta te gaan. Nou, ik behoefde mij geen tweede manier te bedenken. Wim Baalbergen vertelde, dat hij via zijn vorige branche nog contacten had met mensen in Roemenië. Een van hen heeft een huisje in het vissersplaatsje Sfintu Gheorghe aan de Zwarte Zee. Er waren nog drie belangstellenden, zodat wij uiteindelijk eind april, zoals gezegd met z'n vijven, naar Roemenië togen.

Van Schiphol stegen wij op donderdag 27 april jl. op en na zo'n drie uur vliegen land je op de luchthaven van de hoofdstad Boekarest. Daar werden we opge-

haald door een paar Roemeense kennissen van Wim Baalbergen, waarna we vervolgens naar het hotel in Boekarest werden gebracht. We hadden op deze dag nog even tijd om deze miljoenenstad te bekijken. Hier en daar zie je nog de sporen van de felle strijd, welke ontbrandde na de executie van het echtpaar Ceaucescu. Er vielen zo'n vier jaar geleden nog heel wat slachtoffers onder de burgerbevolking, toen wekenlang sluipschutters en leden van de Roemeense Geheime Dienst, de Securitate, een waar schrikbewind uitoefenden. Grote indruk maakte het machtige paleis van Ceaucescu, dat eigenlijk nog niet geheel was voltooid. Kosten noch moeite zijn gespaard om er een groots gebeuren van te maken.

Situatieschets

Men zei daar, dat de Franse paleizen geëvenaard moesten worden. Een belangrijk deel van de stad heeft Ceaucescu hiervoor af laten breken om de brede boulevards te kunnen realiseren.

De volgende dag vertrokken we al vroeg met de trein in de richting van Tulcea in noordoostelijke richting. Deze treinreis duurt ruim vijf uur, maar wij hebben ons geen moment verveeld. De reis voerde ons door een vrij vlak landschap, afgewisseld door kleine dorpjes, waar de tijd tientallen jaren heeft stilgestaan. Vervoer met paard en wagen is er heel gewoon. Tijdens zo'n reis krijg je pas het besef hoe groot het land is. Onafzienbare velden met diverse gewassen, maar ook heel veel braakliggend land, waar vaak herders met grote schaapskudden over heen zwerven. We kregen de indruk, dat het na de val van Ceaucescu

niet veel beter is gegaan, want we zagen vele landbouwbedrijven, die gewoon stonden te verpauperen of waar niets gebeurde. Soms was het echt troosteloos.

De aankomst in Tulcea, een mooie aan de Donau gelegen stad, betekende in zekere zin een verademing. Het station grensde vrijwel aan de ligplaats van de veerboten. Een van deze veerboten moest ons nog ruim honderd kilometer verderop brengen naar het plaatsje Sfintu Gheorghe. Er voert geen weg daarheen. De enige manier om daar te komen is een vaartocht met deze veerboot langs de Donau, een tocht van ruim 5 uur. Ook hier hebben wij ons geen minuut verveeld, want langs de Donau konden we veel vogels zien. Opvallende soorten waren de Zwarte Ibis, de Witwangstern en de Kleine Aalscholver. Kleine Zilverreigers waren er zelfs talrijk.

Na aankomst te Sfintu Gheorghe werden we vriendelijk onthaald door een Roemeense familie, die Wim Baalbergen al bij eerdere gelegenheden was tegengekomen. Bij hen zouden we de komende week ook kunnen eten. Vlakbij hun huis konden wij onze intrek nemen in een gerieflijk alleenstaand huisje, dat in het bezit is van een andere kennis van Wim Baalbergen. Zoals u ziet werd er goed voor ons gezorgd.

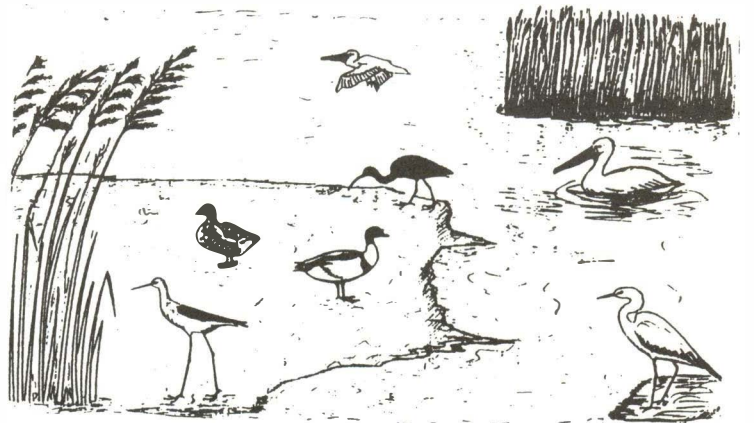
Sfintu Gheorghe bestaat eigenlijk alleen maar uit visserhuisjes en kleine boerderijtjes, gelegen aan ongeplaveide, zanderige wegen. Het leek op een dorp van zo'n paar honderd jaar terug, want er reden bijvoorbeeld geen auto's. Het enige moderne vervoer bestond uit enkele oude tractoren en een legerjeep. Het plaatsje zelf ligt op enkele richels van lage duinen (grinduli) langs de Zwarte Zee. Het strand was er prachtig, maar er viel geen toerist te bekennen. Dit is ook geen wonder, want er is geen verblijfsaccommodatie en maar een klein restaurantje, waar je bijvoorbeeld voor een paar dubbeltjes een goed glas bier of wodka kan drinken.

Achter Sfintu Gheorghe begint direct het onafzienbare deltagebied met z'n onmetelijke rietvelden, moerasbossen en krekens. Rond het plaatsje liggen ook enkele lage bossen, die naderhand voor vele aangename verrassingen zorgden.

De eerste dag maakten wij al een forse wandeling langs de vele kleine plasjes temidden van de uitgestrekte rietvelden. Er liepen vele kwikstaarten, waaronder de balkanvorm van de Gele Kwikstaart met z'n felle zwarte kop. Direct viel het aantal bijzondere reigerachtigen ons op, zoals de Ralreiger, de Kleine Zilverreiger, de Grote Zilverreiger, de Kwak, de Roerdomp, de Purperreiger en tenslotte ook de ons bekende Blauwe Reiger. Een opvallende eendesoot was de Witoozeend, die op verscheidene plaatsen tussen de lage begroeiing te zien was. Ook waren er volop wat bekendere soorten te zien zoals de Pijlstaart, de Krakeend, de Tafeleend en de Zomertaling. Aan steltlopers was er ook geen gebrek, want er waren zelfs veel Oeverlopers, Groenpootruiters, Kemphanen en Bosruiters, Witgatjes en hier en daar ook Zwarte Ruiters en Steltkluten. In de bosjes langs de krekens en meertjes waren verschillende andere verrassingen te zien, zoals de Roodkopklauwier, de Kleine Klapekster, de Scharrelaar en de Hop. Terug

langs het strand zagen we vele Geoorde Futen in zee.

De volgende dag werden wij door een der leden van de familie door het uitgestrekte moerasgebied geroeid. Langs de krekens kregen wij ondermeer de Wielewaal, de IJsvogel, de Withalsvliegevangener en vele Purperreigers en Kwakken te zien. Het hoogtepunt was wel een klein tochtje langs het strand van een schiereiland, waar wij de eerste pelikanen zagen zitten, voornamelijk de gewone witte Pelikaan en ook de Kroeskoppelikaan. In de lucht zweefde enige tijd de Reuzestern. Overal tussendoor zaten Bonte Kraaien, die hier erg algemeen zijn. Zo'n vaartocht hebben wij naderhand nog eens met een motorboot herhaald, waardoor we ook wat verder konden komen. Tussen het riet zagen wij o.a. Grote Karakie-

Kijkje op een willekeurige plek in de Donaudelta met o.a. Steltkluit, Zwarte Ibis, Grote Zilverreiger en Bergeend.

ten, Waaiersaartrietzangers, een Noorse Nachtegaal en een Ransuil. Op een klein stukje duin kregen wij zelfs een Kwartelkoning te zien.

De volgende dagen hebben wij nog verschillende omzwervingen gemaakt, waarbij ik u zeker niet de waarnemingen wil onthouden van de Ortolaan, die wij enkele malen mochten tegenkomen en van de Griel, die op een tweetal plaatsen vlakbij het dorp zat. Verder zaten op verschillende plaatsen een of meer Ooi-evaars, die daar aan het fourageren waren. Ook aan roofvogels was er geen gebrek. Een algemene verschijning was de Roodpootvalk. Daarnaast hebben we eenmaal de Sakervalk gezien. Ook de Boomvalk en de Torenavalk kon daar worden waargenomen. Vanwege het vele riet was het regelmatig voorkomen van de Bruine Kiekendief ook geen verrassing.

Na vijf dagen verlieten we dit mooie visserplaatsje en voeren we terug naar Tulcea. Daar huurden we twee taxi's en lieten we ons een hele dag voor een betrekkelijk gering bedrag rondrijden langs allerlei meren in het zuidelijk gedeelte van de Donaudelta. We kregen ook hier weer veel te zien aan allerlei steltlopers. Een hoogtepunt vormde wel de aanblik van enkele Vorkstaartplevieren. Daarnaast zagen we nog soorten als de Syrische Bonte Specht, de Lepelaar, de Zwarte Wouw, de Grauwe Klauwier, de Zwarte Stern, de Grauwe Gors en de Geelgors.

In ons hotel in Tulcea hadden wij een bijzonder aardige ontmoeting met de directeur van de Societatea Ornithologica Româna (de Roemeense vereniging voor vogelbescherming), Dan Munteanu. Hij was op rondreis met een aantal Oostenrijkse ornithologen. Hij vertelde ons heel wat interessante aspecten van de Roemeense vogelbescherming en deed ons verder nog wat tips aan de hand. Tot slot ontvingen wij een tweetal publikaties van zijn hand.

Met enige weemoed moesten wij hier afscheid nemen van onze vogeltochtjes en met de trein terugreizen naar Boekarest. Daar ontmoetten wij nog even de Roemenen, die ons ook van het vliegveld hadden gehaald. Tijdens deze tien dagen hebben wij toch een aardige indruk van dit land kunnen krijgen en waren wij onder de indruk van de hartelijkheid van de mensen. Vooral de mensen te Sfintu Gheorghe hebben zich heel veel moeite getroost om het ons naar de zin te maken. Een tocht om nooit meer te vergeten.

Rondje Groen

W. Andelaar

Als geen andere plaats leent Noordwijk zich voor een rondje groen. Met de vuurtoren als middelpunt iets oppikken van wat de natuur te bieden heeft.

Een strandwandeling in het hartje van de zomer levert op het gebied van vogels niet zoveel op. Zelfs 's morgens vroeg is er op het strand niet veel te zien. Natuurlijk zijn er meeuwen op het strand, voornamelijk Kok- en Zilvermeeuwen, en rusten er soms wat sterns uit op een zandbank. Meestal zijn dit Grote Sterns, soms ook Visdiefjes.

Van trek, van en naar het broedgebied, is er in de zomer niet veel te zien. Daarvoor moeten we weer wachten tot eind augustus, begin september. Wel zijn er in deze tijd langsvliegende Bergeenden te zien. Steeds naar het noorden. Het zijn vogels die op weg zijn naar de Duitse Bocht, in de ronding van Duitsland en Denemarken. Bergeenden brengen daar in grote getale de rui door.

De vogel die we op zo'n zomerse strandwandeling zeker niet zullen missen is de Aalscholver. Vogelwaarnemers langs de kust van ons land vullen kaarten in met hun waarnemingen en er zullen weinig van deze uurtotaalkaarten zijn waarop geen Aalscholvers geturfd zijn.

Toch was het van oudsher helemaal niet zo vanzelfsprekend deze vogel boven zee te zien. Volgens de boekjes broedde het dier in Lekkerkerk en in Wanneperveen, om maar wat te noemen. Nabij het zoete water dus. Op zee had de Schollebaar, zoals het beest ook wel genoemd wordt, niets te zoeken.

Dat is nu totaal veranderd. In Lekkerkerk broedt de vogel niet meer. Al ver voor dit dorp berucht werd vanwege de bodemvervuiling, was het dier daar al vertrokken. Nu broedt de Aalscholver met een grote kolonie op Voorne en foerageert op de open zee. Sinds een paar jaar is er ook een kleine kolonie in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Op de Renbaan, tegen Zandvoort aan, broeden ze op de plaats waar voor een aantal jaren nog een Kokmeeuwenkolonie was. Deze is door de Vos verjaagd. Kokmeeuwen maken het nest op de grond in tegenstelling tot de Aalscholver die in bomen broedt. En daardoor geen last heeft van Reintje.

Een oude benaming die ik Jaap Vink eens hoorde gebruiken is "Lelgoes". De achtergrond van deze naam

ken ik niet, we zullen het hem nog eens vragen. Een interessante vogel die Aalscholver. Ondanks het feit dat wat kolonies, zoals in Lekkerkerk, verloren zijn gegaan, doen ze het verder goed. Nemen overal in West-Europa toe. In de Donau-delta b.v. heb ik eens gekeken naar de slaaptrek van deze vogels. Indrukwekkende aantallen trokken daar over ons heen. Die voorspoed van de Aalscholver heeft te maken met het feit dat deze vogel niet meer wordt bejaagd. Maar zeker niet minder door een groot voedselaanbod in de binnenwateren. Men spreekt wel eens over de "verbraseming" van het water. Ook de Fuut profiteert hiervan. Met het al genoemde feit dat ze ook de zee als foerageergebied hebben ontdekt wil het zeggen dat de Aalscholver een "winner" is. Een beetje te vergelijken met de Blauwe Reiger die het ook goed doet. Redenen waarom sommigen zeggen: zie je wel, het gaat uitstekend met de natuur in Nederland. Over deze uitspraak zou ik graag nog eens een boom willen opzetten, maar dat doen we maar niet op onze strandwandeling in de zomer. Daar moeten we maar eens een winteravond aan besteden.

